

A hazai vállalkozások csődkockázata, hitelmoratórium és külső finanszírozási források igénybevétele

2021. júliusában

2021/7

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet olyan nonprofit kutatóműhely, amely elsősorban alkalmazott közgazdasági kutatásokat folytat. Célja, hogy elméletileg és empirikusan megalapozott ismereteket és elemzéseket nyújtson a magyar gazdaság és a magyar vállalkozások helyzetét és kilátásait befolyásoló gazdasági és társadalmi folyamatokról.

MKIK GVI   Institute for Economic and Enterprise Research
Hungarian Chamber of Commerce and Industry

A hazai vállalkozások csődkockázata, hitelmoratórium és külső finanszírozási források igénybevétele

2021. júliusában

MKIK GVI Kutatási Füzetek 2021/7

Az elemzést írta:

Tóth Katalin, elemző, MKIK GVI

Kutatásvezető:

Nábelek Fruzsina
ügyvezető igazgató, MKIK GVI

MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet
Budapest

A kézirat lezárva: 2021. szeptember 6.

Cím: MKIK GVI
1054 Budapest, Szabadság tér 7.
Tel: 235-05-84
e-mail: gvi@gvi.hu
Internet: <http://www.gvi.hu>

Tartalom

Ábrajegyzék.....	3
Bevezető.....	5
Összefoglaló	6
1. A piacról való kilépés és a tevékenység felfüggesztésének kockázata	8
2. Külső finanszírozási forrás igénybevétele	10
3. A vállalatok jogosultsága a hitelfizetési moratórium lehetőségére és a moratórium igénybevétele	15
4. A vállalkozások véleménye a hitelhez jutás feltételeiről	20

Ábrajegyzék

1.1. ábra: A következő félév folyamán az azonos ágazatba tartozó versenytársak piacról való kilépésének megítélése októberben, áprilisban és júliusban, százalék.....	8
1.2. ábra: A következő félév folyamán az azonos ágazatba tartozó versenytársak piacról való kilépésének megítélése, létszámkategóriák szerint, százalék	9
1.3. ábra: A következő félév folyamán az azonos ágazatba tartozó versenytársak piacról való kilépésének megítélése, ágazatok szerint, százalék.....	10
2.1. ábra: Bármilyen külső finanszírozási forrás igénybevétele, százalék.....	11
2.2. ábra: Az egyes külső finanszírozási források igénybevétele, (N=310), százalék.....	12
2.3. ábra: A piaci és államilag támogatott külső finanszírozási források igénybevétele, százalék	13
2.4. ábra: Piaci külső finanszírozási forrás igénybevétele, százalék.....	14
2.5. ábra: Államilag támogatott külső finanszírozási forrás igénybevétele, százalék.....	15
3.1. ábra: Hitelfizetési moratórium lehetőségére való jogosultság és igénybevétel, százalék.	16
3.2. ábra: Hitelfizetési moratórium lehetőségére való jogosultság és igénybevétel, létszámkategóriák szerint, százalék.....	17
3.3. ábra: Hitelfizetési moratórium lehetőségére való jogosultság és igénybevétel, ágazatok szerint, százalék	18
3.4. ábra: Hitelfizetési moratórium lehetőségére való jogosultság és igénybevétel, tulajdonszerkezet szerint, százalék.....	19
3.5. ábra: Hitelfizetési moratórium lehetőségére való jogosultság és igénybevétel, exporttevékenység szerint, százalék.....	20
4.1. ábra: A vállalkozások véleménye a hitelhez jutás feltételeiről 2021 júliusában az előző évhez viszonyítva, százalék.....	21
4.2. ábra: A vállalkozások véleménye a hitelhez jutás feltételeiről idősorosan az előző évhez viszonyítva, százalék	22

4.3. ábra: A vállalkozások várakozásai a hitelhez jutás feltételeire vonatkozóan 2022-ben, százalék.....	23
4.4. ábra A vállalkozások várakozásai a hitelhez jutás feltételeire vonatkozóan a következő évben idősorosán, százalék.....	24

Bevezető

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) elemzésében a konjunktúrafelvétel adatai alapján a hazai vállalkozások csődcockázatra vonatkozó percepcióját, illetve a külső finanszírozási források és a hitelfizetési moratórium igénybevételét vizsgálja. Elemzésünkben emellett áttekintjük a vállalkozások véleményét a hitelhez jutás feltételeiről idén és a következő évre vonatkozóan.

A GVI konjunktúravizsgálatának célja a vállalatvezetők aktuális, rövid távú üzleti várakozásainak feltérképezése, amely a vállalkozók számára az adatfelvétel idején rendelkezésre álló információkra, szubjektív helyzetértékelésükre támaszkodik. Az elemzésünkben szereplő adatok a GVI legfrissebb negyedéves konjunktúrafelvételéből származnak: 2021 júliusában összesen 350, legalább 20 főt foglalkoztató hazai vállalkozást kérdeztünk meg pénzügyi helyzetéről.

Az piaci kilépési kockázat és a hitelekhez való hozzáférés vizsgálata során oly módon súlyoztunk, hogy a válaszoló vállalatok mintája a bruttó hozzáadott értékhez való hozzájárulás szempontjából reprezentatívnak tekinthető, az ágazatok és a foglalkoztatottak száma szerint. A külső finanszírozási források igénybevételének és a hitelfizetési moratóriumra vonatkozó kérdések vizsgálata során alkalmazott súlyozás alapján pedig a regisztrált vállalkozások számának létszámkategóriák és ágazatok szerinti megoszlása szempontjából tekinthető reprezentatívnak a minta. Az elemzésben a súlyozatlan elemszámokat tüntetjük fel.

Összefoglaló

Annak érdekében, hogy áttételes képet kapjunk arról, hogyan ítélik meg a vállalatvezetők a csődcockázat szintjét saját tevékenységi területükön, megkérdeztük a válaszadókat, milyen mértékben számítanak arra, hogy az azonos ágazatba tartozó, hasonló tevékenységet végző versenytársaik a következő félév folyamán kilépnek a piacról, felfüggesztik tevékenységüket. **Ennek alapján a vállalatvezetők több mint fele (55 százalék) egyáltalán nem tartja valószínűnek versenytársai piaci kilépését a közeljövőben, míg mindössze 5 százalékuk tartja valószínűnek és 2 százalékuk nagyon valószínűnek, hogy lesz olyan versenytársa, amely felfüggeszti tevékenységét a következő félévben.** Azok körében, akik nem zárták ki, hogy előfordulhat versenytársaik piaci kilépése, rákérdeztünk arra is, hogy milyen arányban számítanak erre az eseményre (várhatóan versenytársai mekkora részét fogja érinteni a tevékenység felfüggesztése). Ez az arány 15 százalék átlagosan.

A 2021. júliusában a vállalkozások 79 százaléka vett igénybe valamilyen külső finanszírozási forrást. Létszámkategóriák szerint a cégek között nem figyelhetők meg szignifikáns eltérések abban, hogy igénybe vettek-e valamilyen külső finanszírozási forrást. Ágazatok szerint magasabb a feldolgozóipari vállalatok és a kereskedelemben tevékenykedő cégek körében a külső finanszírozási forrás igénybevétele, mint az építőipari vállalatok és a szolgáltatást nyújtó cégek esetén. A tisztán hazai tulajdonú vállalatoknál a külső finanszírozási forrás igénybevétele gyakoribb, mint a részben vagy egészen külföldi tulajdonban lévő cégek esetében. A nem exportáló cégek esetén kevesebben vettek igénybe külső finanszírozási forrást, mint a részben exportáló vállalatok. Ennél is kisebb az arány a döntően exportáló vállalatok esetében.

A vállalatok közül, akik igénybe vettek bármilyen külső finanszírozási forrást, a cégek 65 százaléka választotta piaci szereplőktől az eszközök valamelyikét. A 20 és 49 fő közötti vállalkozások kisebb arányban, míg a nagyobb vállalatok inkább élnek a piaci megoldásokkal. A feldolgozóiparban és a szolgáltatást nyújtó vállalatok körében kevésbé jellemző a piaci alapú külső finanszírozási eszközök igénybevétele, mint az építőipari és kereskedelmi cégek körében. Tulajdonszerkezet szerint nincs jelentős eltérés a vállalatok között. A döntően exportáló cégek, amelyek igénybe vesznek bármilyen külső finanszírozási forrást többségben a piaci megoldásokat részesítik előnyben.

Azok közül a cégek közül, amelyek bármilyen külső finanszírozási forrást igénybe vettek, 38 százalék választotta az államilag támogatott eszközök valamelyikét. A 100–249 főt foglalkoztató vállalatok körében az államilag támogatott külső finanszírozási forrás választása magasabb, mint a 250 fő feletti vállalatok és az 50–99 fő közötti cégek körében. Legkisebb arányban a 20–49 fő közötti vállalatok éltek az államilag támogatott külső finanszírozási források adta lehetőségekkel. A feldolgozóipari vállalatok magasabb arányban vettek igénybe államilag támogatott külső finanszírozási forrást, mint az építőiparban, kereskedelemben vagy szolgáltatási szektorban tevékenykedő cégek. A tisztán hazai tulajdonú vállalatok közül

többen vettek igénybe államilag támogatott külső finanszírozási forrást, mint a részben vagy egészben külföldi tulajdonú cégek. Az egyáltalán nem exportáló és a részben exportáló vállalatok nagyobb arányban vettek igénybe államilag támogatott külső finanszírozási forrást, mint a döntően exportáló vállalatok.

A hitelfizetési moratórium lehetőségéről és annak igénybevételéről a vállalatvezetők 36 százaléka nyilatkozta azt, hogy vállalata egyáltalán nem volt jogosult a moratóriumra. A cégek 40 százaléka jogosult lett volna a hitelfizetési moratóriumra, de nem vette a lehetőséget igénybe. A cégek 14 százaléka jelenleg is igénybe veszi a hitelfizetési moratóriumot, további 9 százaléuk pedig korábban igénybe vette, de már kilépett a moratóriumból.

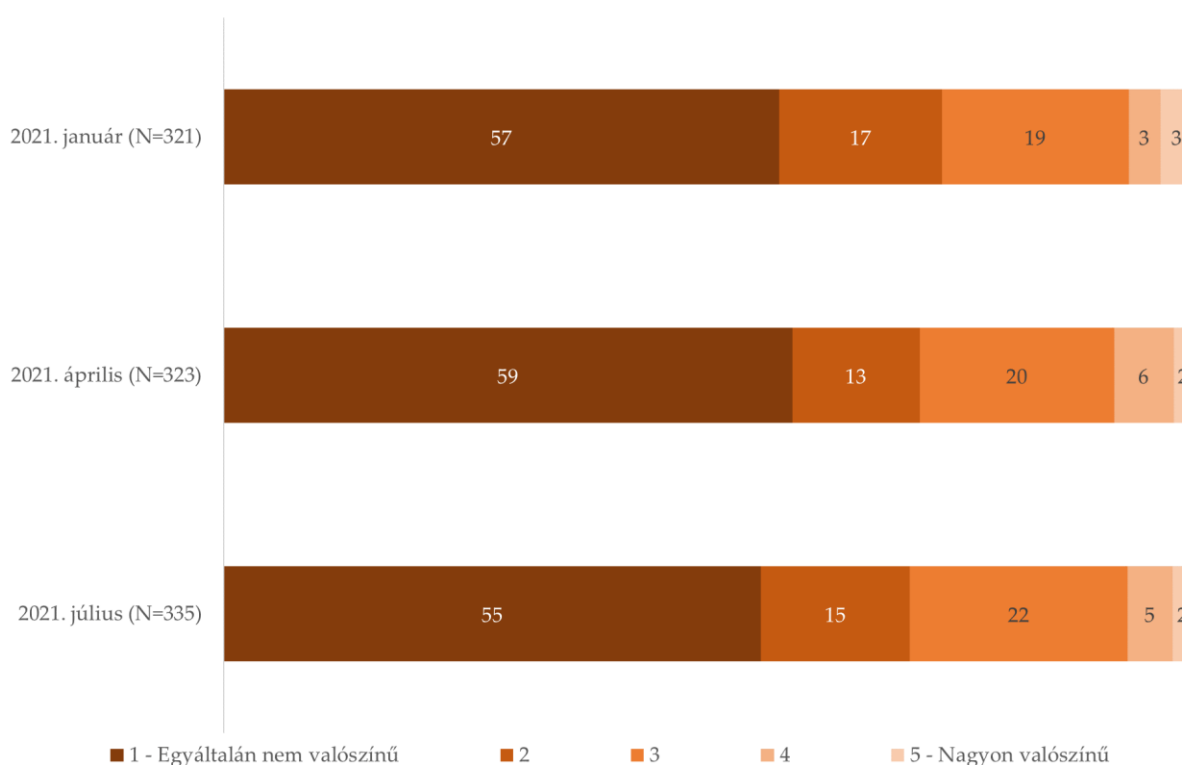
A hitelhez jutás feltételeinek értékelése alapján 2021-ben az előző évhez viszonyítva a vállalkozások többsége szerint (57 százalék) nem változtak a hitelhez jutás feltételei. 26 százalék gondolja úgy, hogy valamennyivel könnyebben, 9 százalék szerint pedig sokkal könnyebben lehet 2021-ben hitelhez jutni, mint 2020-ban. 6 százalék azok aránya, akik szerint valamennyivel nehezebb, és 3 százalék szerint sokkal nehezebb 2021-ben hitelhez jutni, mint az előző évben. A különböző létszámkategóriába tartozó vállalatok között nincs jelentős eltérés abból a szempontból, hogy milyenek ítélik meg a hitelhez jutás feltételeit az előző évhez viszonyítva. Ágazatok szerint az kereskedelem és a szolgáltatás területén tevékenykedő vállalatok vélekednek a kérdésről a legborúlátóbban. Ezzel szemben a válaszadó építőipari vállalatok közül egy vállalatvezető sem ítélte meg nehezebbnek az előző évhez képest a hitelhez jutás feltételeit. Hasonlóan vélekednek a feldolgozóipari cégek vezetői. Tulajdonszerkezet szerint nem figyelhetők meg jelentős eltérések. A nem exportáló és a részben exportáló vállalatok magasabb arányban értékelték sokkal nehezebbnek, illetve inkább nehezebbnek a hitelhez jutást, mint a döntően exportáló vállalatok. **A vállalkozások legnagyobb arányban arra számítanak 2022-re vonatkozóan, hogy a hitelhez jutás feltételei nem fognak változni, de az előző időszakokhoz képest nőtt azoknak a vállalkozásoknak az aránya, akik szerint nehezebb lesz hitelhez jutni.**

1. A piacról való kilépés és a tevékenység felfüggesztésének kockázata

Annak érdekében, hogy áttekintést kapjunk arról, hogyan ítélik meg a vállalatvezetők a csődkockázat szintjét saját tevékenységi területükön, megkérdeztük a válaszadókat, milyen mértékben számítanak arra, hogy az azonos ágazatba tartozó, hasonló tevékenységet végző versenytársaik a következő fél év folyamán kilépnek a piacról, felfüggesztik tevékenységüket. Ennek alapján a vállalatvezetők több mint fele (55 százalék) egyáltalán nem tartja valószínűnek versenytársai piaci kilépését a közeljövőben, míg mindössze 5 százalékuk tartja valószínűnek és 2 százalékuk nagyon valószínűnek, hogy lesz olyan versenytársa, amely felfüggeszti tevékenységét a következő félévben.

2021. januárjához és áprilisához viszonyítva nem változott az azonos ágazatba tartozó versenytársak piacról való kilépési kockázatának megítélése. Júliusban az áprilissal megegyező arányban számítanak a vállalatvezetők arra, hogy versenytársaik felfüggesztik tevékenységüket (2 százalék), míg januárban 3 százalékuk gondolta úgy, hogy a piaci kilépés az ágazatában nagyon valószínű. A januári 1 százalékpontos eltérés az áprilisi és júliusi adathoz képest nem szignifikáns.

1.1. ábra: A következő félév folyamán az azonos ágazatba tartozó versenytársak piacról való kilépésének megítélése októberben, áprilisban és júliusban, százalék

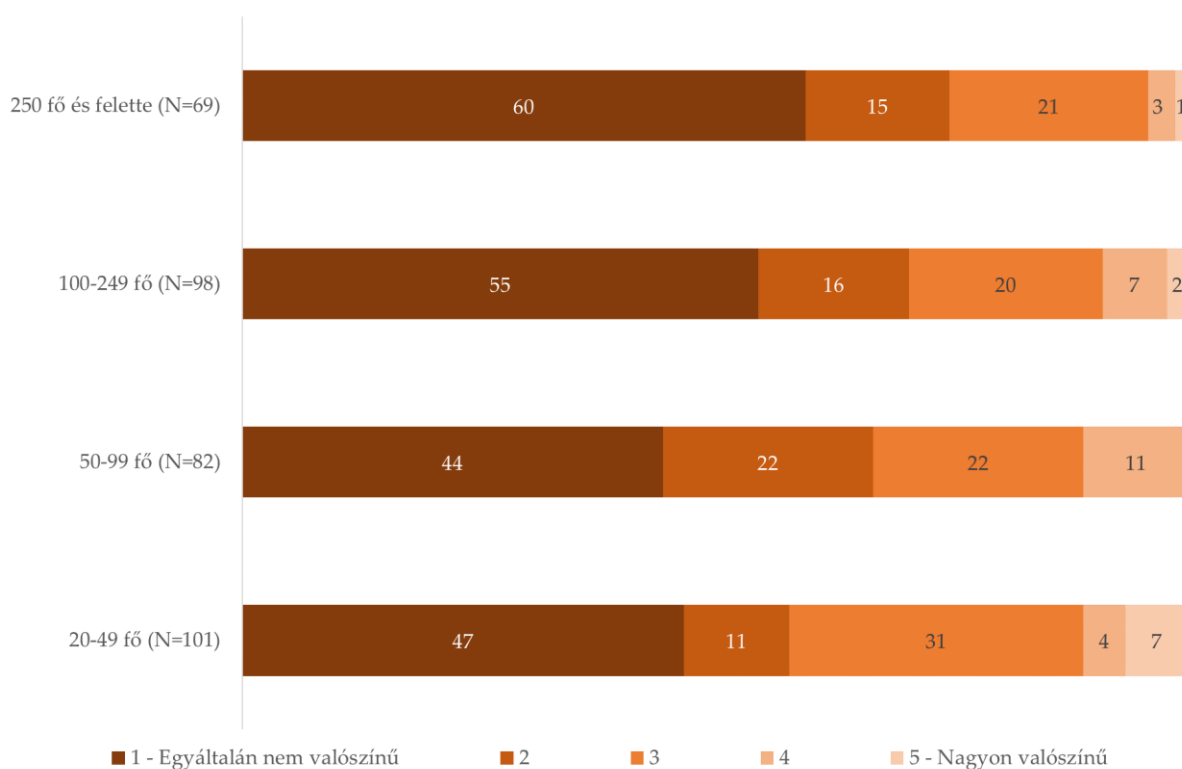
Forrás: GVI 2021

Azok körében, akik nem zárták ki, hogy előfordulhat versenytársaik piaci kilépése, rákérdeztünk arra is, hogy milyen arányban számítanak erre az eseményre (várhatóan versenytársai mekkora részét fogja érinteni a tevékenység felfüggesztése). Ez az arány 15 százalék átlagosan, azaz azok a cégvezetők, akik szerint előfordulhat versenytársaik piaci kilépése, arra számítanak, hogy minden hatodik hasonló tevékenységet végző cég érintett lehet.

A 20–49 fő közötti vállalatok 11 százaléka valószínűsíti a következő félév során az azonos ágazatba tartozó versenytársaik piaci kilépést. 7 százaléuk nagyon valószínűnek, 4 százaléuk valamennyire valószínűnek tartja a csőd kockázatát az ágazatában. Az 50–99 főt foglalkoztató vállalatok 11 százaléka szerint valamennyire valószínű a versenytársak piaci kilépése, de közülük senki sem tartja a csődöt nagyon valószínűnek. Legkevésbé a 250 fő feletti nagyvállalatok vezetői tartják valószínűnek, hogy közvetlen versenytársaik felfüggesztik tevékenységüket a következő fél évben (3 százaléuk tartja valamennyire valószínűnek és 1 százaléuk nagyon valószínűnek).

1.2. ábra: A következő félév folyamán az azonos ágazatba tartozó versenytársak piacról való kilépésének megítélése, létszám kategóriák szerint, százalék

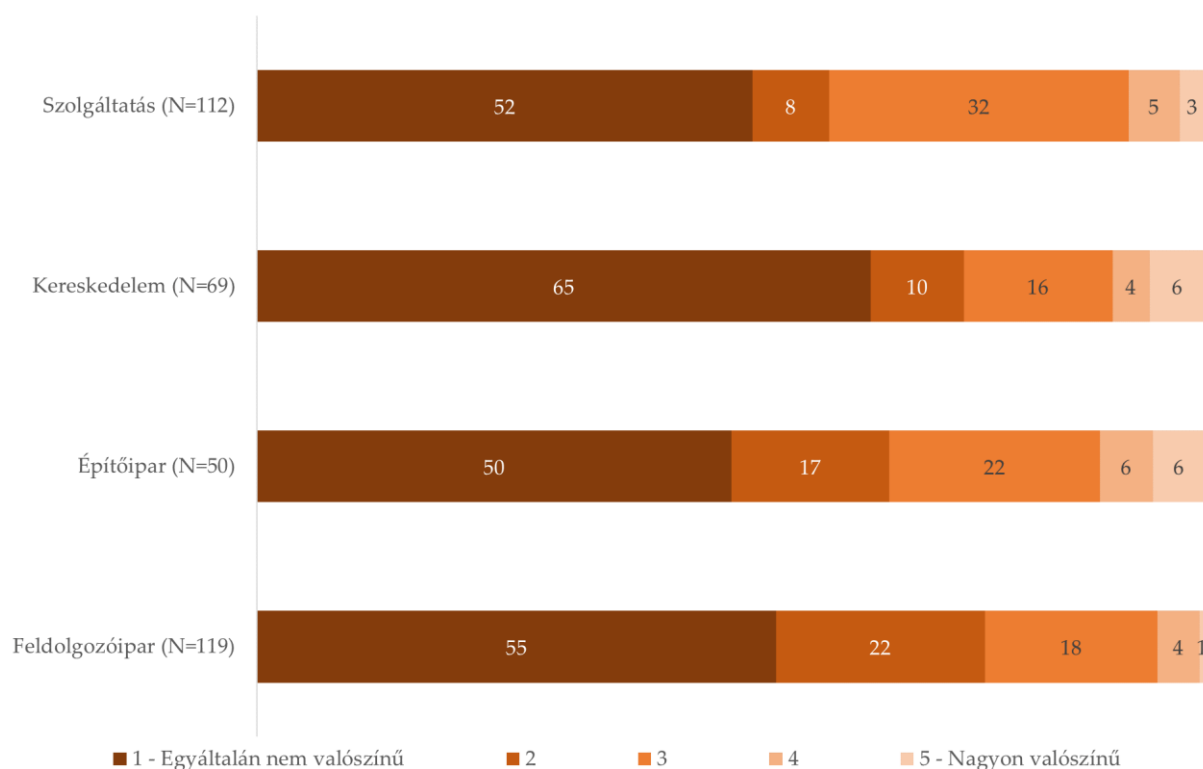

Forrás: GVI 2021

Legkevésbé az feldolgozóipari cégek vezetői számítanak versenytársaik piaci kilépésére (1 százalék) a következő félév folyamán, míg legnagyobb arányban a kereskedelmi és az építőipari vállalkozások vezetői prognosztizálják, hogy közvetlen versenytársaik

felfüggesztik tevékenységüket a következő félévben. Mindkét ágazatban 6 százalék azok aránya, akik szerint nagyon valószínű, hogy versenytársaik a közeljövőben felfüggesztik tevékenységüket.

1.3. ábra: A következő félév folyamán az azonos ágazatba tartozó versenytársak piacról való kilépésének megítélése, ágazatok szerint, százalék

Forrás: GVI 2021

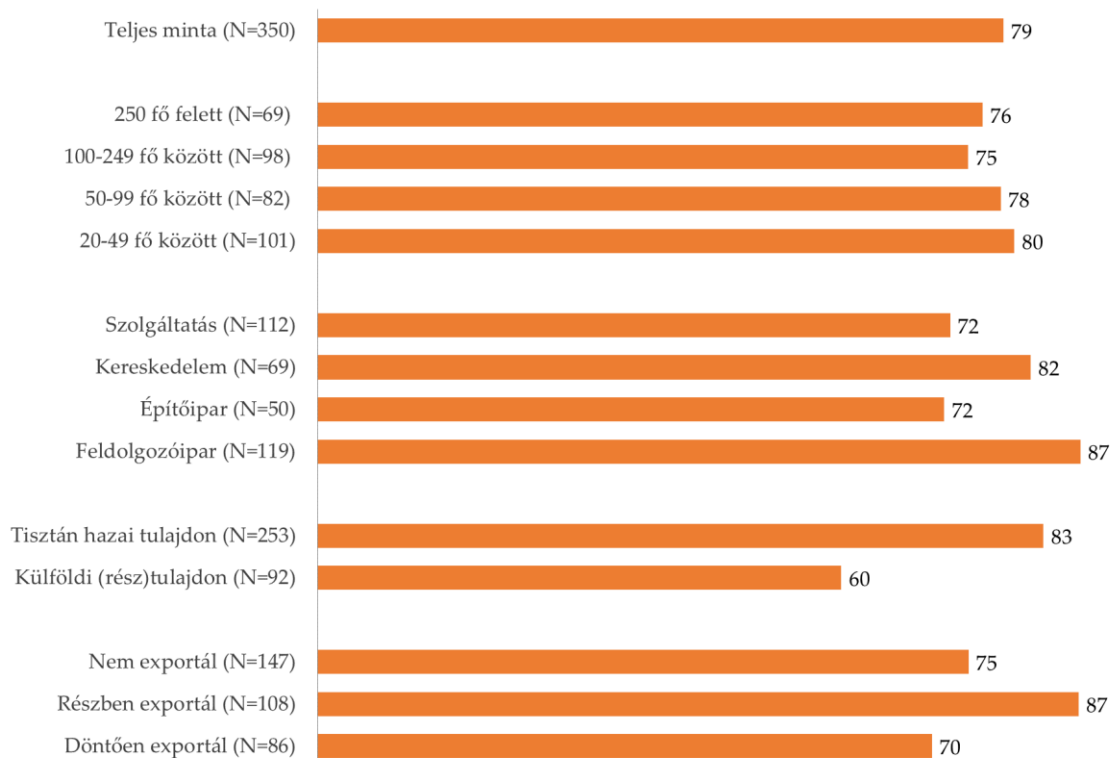
2. Külső finanszírozási forrás igénybevétele

A 2021. júliusában a vállalkozások 79 százaléka vett igénybe valamilyen külső – államilag támogatott vagy piaci vagy mindkét típusú – finanszírozási forrást. Létszámkategóriák szerint a cégek között nem figyelhetőek meg szignifikáns eltérések abban, hogy igénybe vettek-e valamilyen külső finanszírozási forrást. A 20–49 fő közötti cégek 80 százaléka, a 50–99 fő közöttiek 78 százaléka, a 100–249 fő közöttiek 75 százaléka, míg a 250 fő feletti vállalatok 76 százaléka vett valamilyen külső finanszírozási forrást igénybe. Ágazatok szerint magas a feldolgozóipari vállalatok körében a külső finanszírozási forrás igénybevétele (87%). Ezt az ágazatot követi a kereskedelem (82 százalék), míg az építőipari vállalatok és a szolgáltatást nyújtó cégek egyaránt 72–72 százalékban vettek igénybe júliusban külső finanszírozási forrást.

A tisztán hazai tulajdonú cégeknél a külső finanszírozási forrás igénybevétele gyakoribb (80 százalék), mint a részben vagy egészben külföldi tulajdonban lévő vállalatok esetében (60 százalék). Különbség mutatkozik a vállalatok exporttevékenysége szerint is. A nem exportáló

cégek 75 százaléka, míg a részben exportáló vállalatok 87 százaléka vesz igénybe külső finanszírozási forrást. Ennél kisebb az arány a döntően exportáló vállalatok esetében (70 százalék).

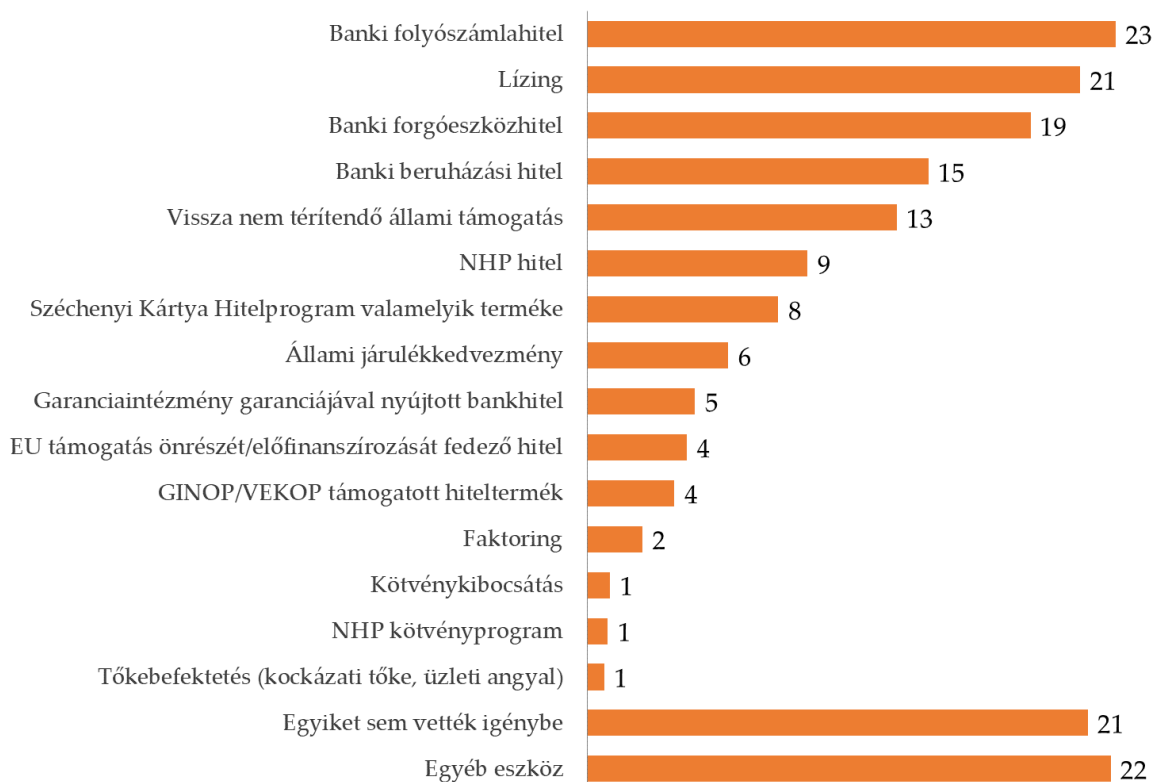
2.1. ábra: Bármilyen külső finanszírozási forrás igénybevétele, százalék

Forrás: GVI 2021

A külső finanszírozási forrás eszközei közül legtöbben, a vállalatok 23 százaléka banki folyószámlahitelt vett igénybe. 21 százalékuk lízingel, 19 százalékuk a banki forgóeszközhitel lehetőségével élt. A vállalatok 21 százaléka nem vett igénybe külső finanszírozási forrást. Magas – 22 százalék – azoknak a cégeknek az aránya, aki az egyéb finanszírozási forrás igénybevételezt jelölték. Az egyéb válaszok között szerepel az, amikor cégek az anyavállalat segítségét vették igénybe.

2.2. ábra: Az egyes külső finanszírozási források igénybevétele, (N=310), százalék

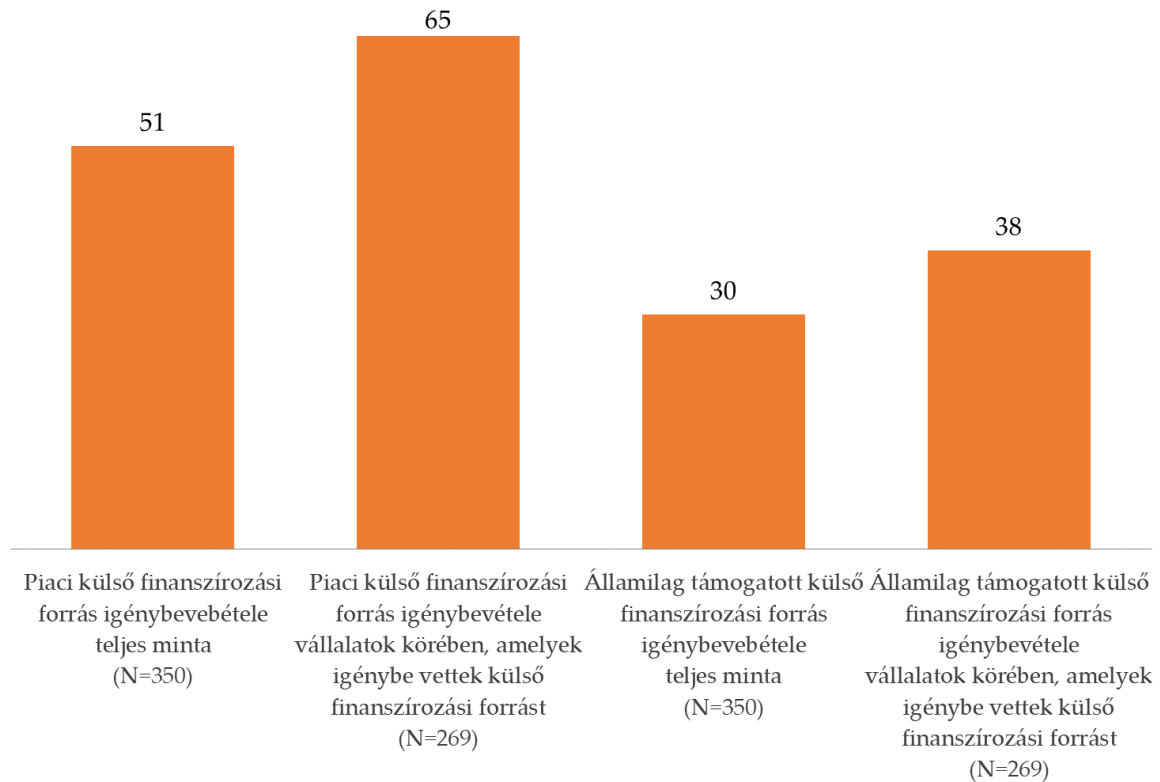

Forrás: GVI 2021

Megjegyzés: A válaszadó cégek több külső finanszírozási forrás igénybevételét is megjelölhették.

Elkülönítettük a vállalkozásokat a szerint, hogy piaci vagy állami forrásból vettek-e igénybe külső finanszírozási forrást. A teljes mintát vizsgálva az látható, hogy a cégek 51 százaléka a piaci és 30 százalék az államilag támogatott eszközök valamelyikével élt. Külön megvizsgálva azokat a vállalkozásokat, amelyek igénybe vettek bármilyen külső finanszírozási forrást (a teljes minta 79 százaléka) piaci szereplőktől a vállalkozások 65 százaléka vett fel külső finanszírozási forrást, államilag támogatott külső finanszírozási forrást pedig a cégek 38 százaléka választott.

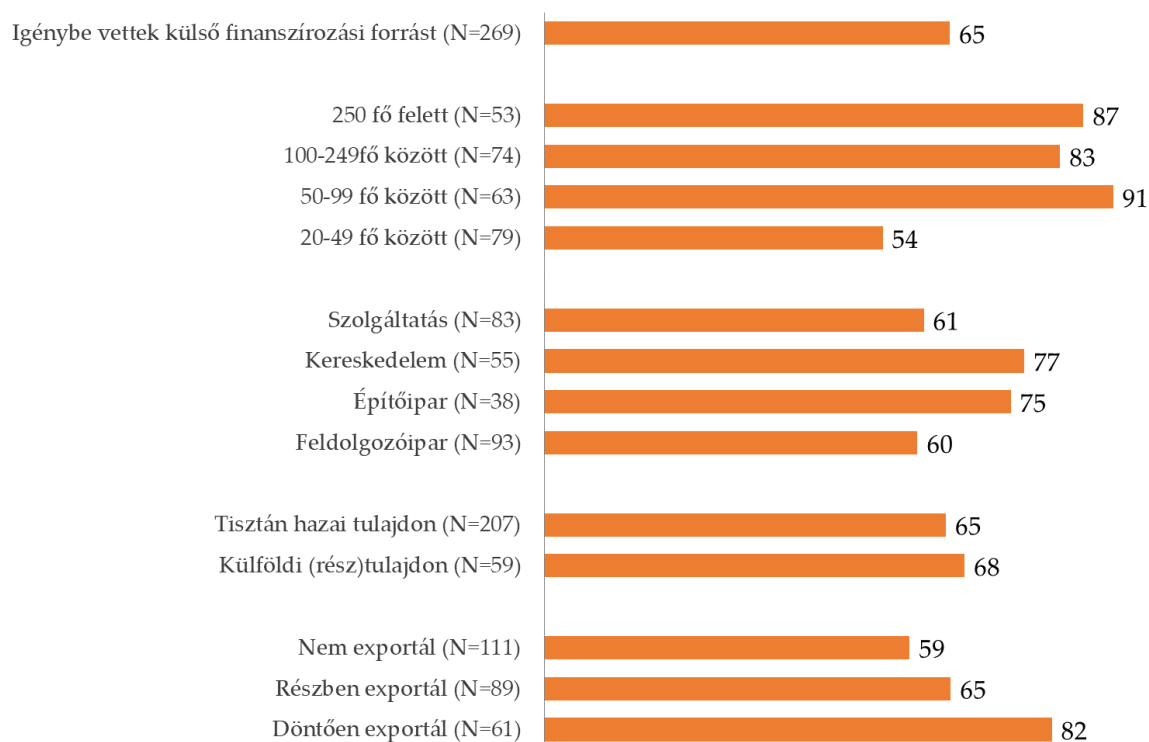
2.3. ábra: A piaci és államilag támogatott külső finanszírozási források igénybevétele, százalék

Forrás: GVI 2021

A külső finanszírozási forrás igénybe vevő vállalatok 65 százaléka választotta piaci szereplőktől származó eszközök valamelyikét. Ez lehet banki folyószámlahitel, banki forgóeszközhitel, banki beruházási hitel, garanciaintézmény garanciájával nyújtott bankhitel, lízing, faktoring, tőkebefektetés (kockázati tőke, üzleti angyal), kötvénykibocsátás vagy Európai Unió támogatás önrészét, vagy előfinanszírozását fedező hitel. A 20 és 49 fő közötti vállalkozások kisebb arányban élnek a piaci megoldásokkal, körükben 54 százalék a piaci szereplőktől igénybe vett külső finanszírozási forrás aránya. A nagyobb vállalatok inkább élnek a piaci megoldások valamelyikével. Az 50–99 fő közötti vállalatok 91 százaléka, a 100–249 fő közötti vállalatok 83 százaléka, és a 250 fő feletti vállalatok 87 százaléka vett igénybe piaci szereplőktől külső finanszírozási forrást. A feldolgozóiparban és a szolgáltatást nyújtó vállalatok körében kevésbé jellemző a piaci alapú külső finanszírozási eszközök igénybevétele (60 százalék és 61 százalék), mint az építőipari és kereskedelmi cégek körében (75 százalék és 77 százalék). Tulajdonszerkezet szerint nincs jelentős eltérés a vállalatok között. A döntően exportáló cégek, akik igénybe vesznek bármilyen külső finanszírozási forrást többségben a piaci megoldásokat részesítik előnyben (82 százalék), míg a részben vagy egyáltalán nem exportáló vállalatok alacsonyabb arányban vesznek igénybe külső finanszírozási forrást piaci szereplőktől (65 százalék és 59 százalék).

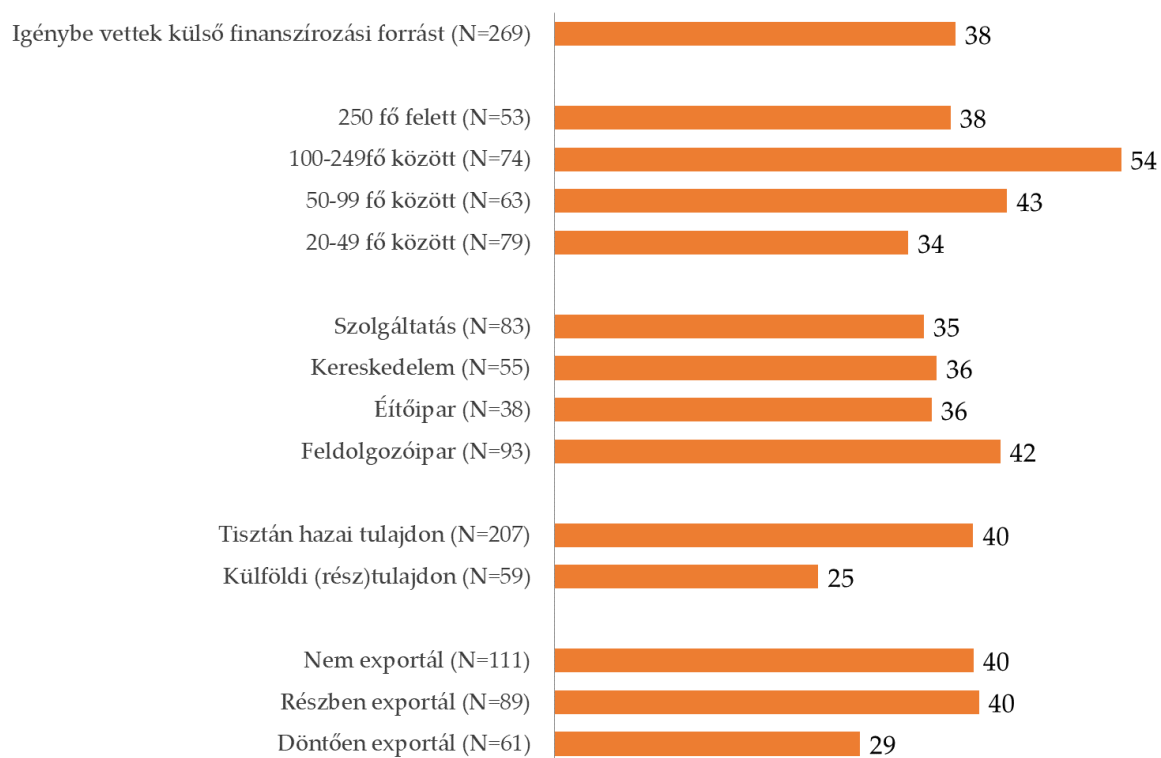
2.4. ábra: Piaci külső finanszírozási forrás igénybevétele, százalék

Forrás: GVI 2021

Azok közül a cégek közül, amik bármilyen külső finanszírozási forrást igénybe vettek, 38 százalék választotta az államilag támogatott eszközök valamelyikét. Ez lehet vissza nem térítendő állami támogatás, állami járulékkedvezmény, GINOP/VEKOP támogatott hiteltermék (0 százalékos MFB hitel), Széchenyi Kártya Hitelprogram valamelyik terméke, NHP hitel vagy NHP kötvényprogram. A 100–249 főt foglalkoztató cégek nagyobb arányban választottak államilag támogatott külső finanszírozási forrást (54 százalék), mint a 250 fő feletti vállalatok (38 százalék) és az 50–99 fő közötti cégek körében (43 százalék). Legkisebb arányban a 20–49 fő közötti vállalatok éltek az államilag támogatott külső finanszírozási források adta lehetőségekkel (34 százalék). A feldolgozóipari vállalatok magasabb arányban vettek igénybe államilag támogatott külső finanszírozási forrást (42 százalék), mint a másik három ágazatba tartozó cégek (építőipari vállalatok 36 százalék, kereskedelmi cégek 36 százalék és szolgáltatást végző cégek 35 százalék). A tisztán hazai tulajdonú vállalkozások közül többen vettek igénybe államilag támogatott külső finanszírozási forrást (40 százalék), mint a részben vagy egészben külföldi tulajdonú cégek (25 százalék). Exporttevékenység szerint is jelentős eltérések láthatók. Az egyáltalán nem exportáló és a részben exportáló vállalatok nagyobb arányban vettek igénybe államilag támogatott külső finanszírozási forrást (40–40 százalék), mint a döntően exportáló vállalatok (29 százalék).

2.5. ábra: Államilag támogatott külső finanszírozási forrás igénybevétele, százalék

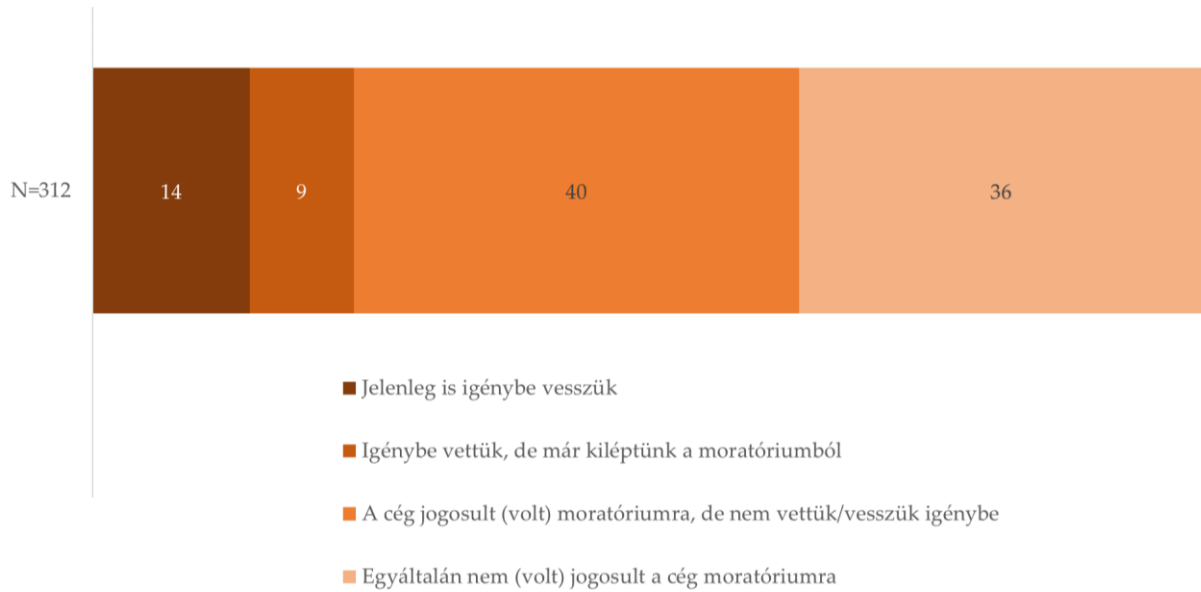

Forrás: GVI 2021

3. A vállalatok jogosultsága a hitelfizetési moratórium lehetőségére és a moratórium igénybevétele

A hitelfizetési moratórium lehetőségéről és annak igénybevételéről a vállalatvezetők 36 százaléka nyilatkozta azt, hogy vállalata egyáltalán nem volt jogosult a moratóriumra. A cégek 40 százaléka jogosult lett volna a hitelfizetési moratóriumra, de nem vette a lehetőséget igénybe. A cégek 14 százaléka jelenleg is igénybe veszi a hitelfizetési moratóriumot, további 9 százalékuk pedig korábban igénybe vette, de már kilépett a moratóriumból.

3.1. ábra: Hitelfizetési moratórium lehetőségére való jogosultság és igénybevétel, százalék

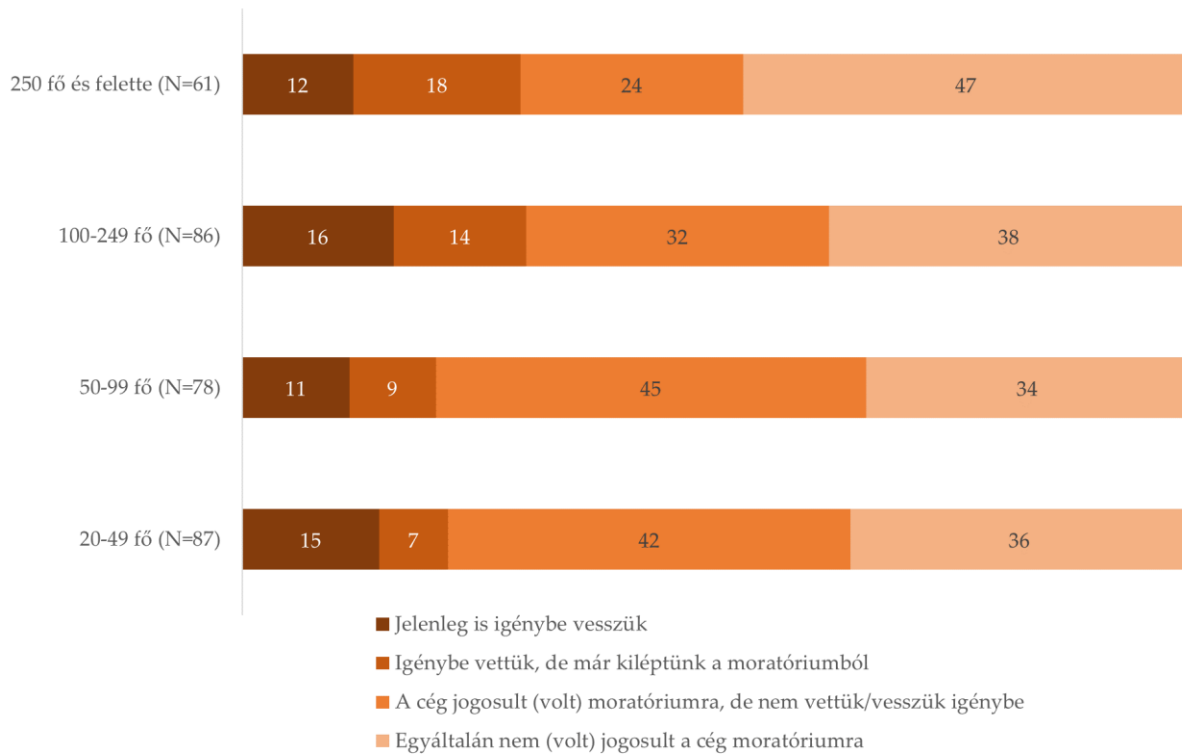

Forrás: GVI 2021

Legnagyobb arányban a nagyvállalatok vezetői válaszolták azt, hogy cégük nem volt jogosult a hitelfizetési moratóriumra (47 százalék), de körükben a legmagasabb azok aránya is, akik éltek a hitelfizetési moratórium lehetőségével (12 százalékuk jelenleg is igénybe veszi, 18 százalékuk igénybe vette, de már kilépett a moratóriumból). A 100–249 fő közötti vállalatok 16 százaléka veszi jelenleg is igénybe a moratóriumot, míg 14 százalékuk korábban élt a lehetőséggel és mostanra kilépett a moratóriumból. A kevesebb főt foglalkoztató vállalatok alacsonyabb arányban vették vagy veszik igénybe a hitelfizetési moratórium lehetőségét. Az 50–99 fős vállalatok 45 százaléka válaszolta azt, hogy bár a cég jogosult volt a moratóriumra, nem vették ezt igénybe. A 20–49 fős vállalatok 42 százaléka jogosult lett volna a moratóriumra, de nem élt a lehetőséggel.

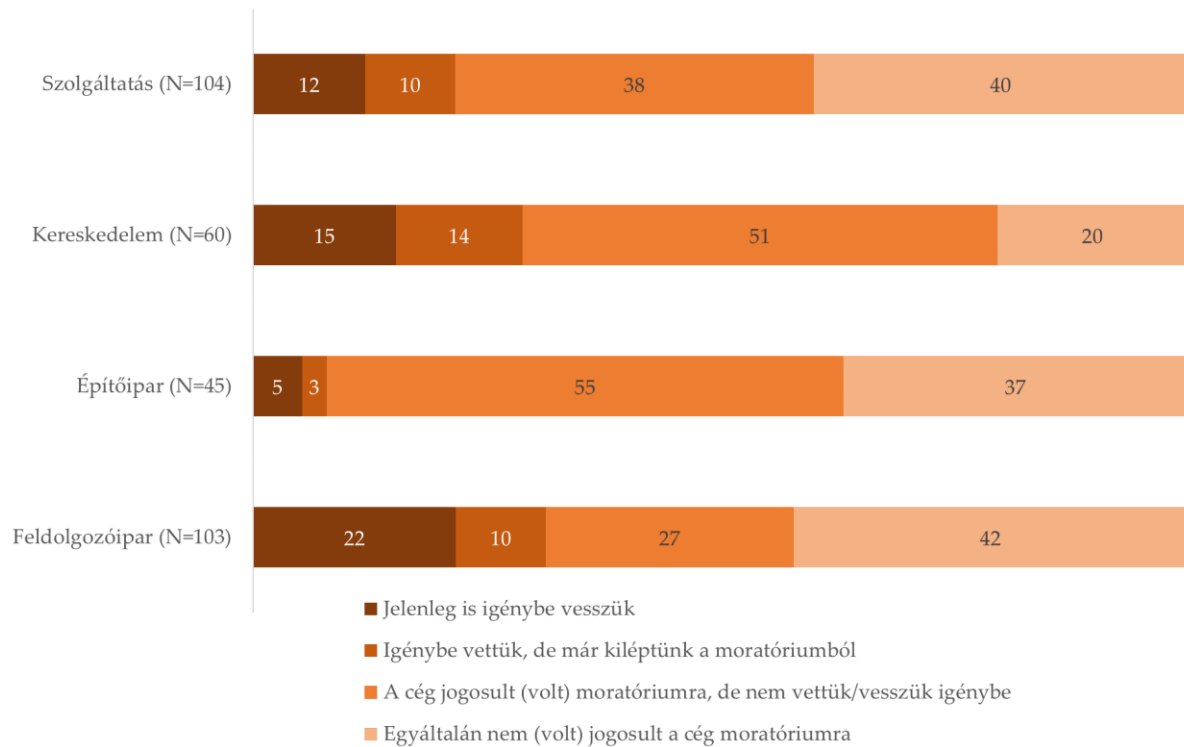
3.2. ábra: Hitelfizetési moratórium lehetőségére való jogosultság és igénybevétel, létszámkategóriák szerint, százalék

Forrás: GVI 2021

A feldolgozóipari vállalatok 42 százaléka egyáltalán nem volt jogosult a hitelfizetési moratóriumra. A szolgáltatást nyújtó cégek között a nem jogosultak aránya 40 százalék, míg az építőipari vállalatok között 37 százalék. Azok közül, akik jogosultak voltak a moratóriumra, a feldolgozóipari vállalatok vették igénybe legnagyobb arányban a lehetőséget (22 százalékuk jelenleg is igénybe veszi, 10 százalékuk már kilépett a moratóriumból). A kereskedelemmel foglalkozó cégek 29 százaléka vette igénybe a moratóriumot, míg körükben a magas azok aránya, akik ugyan jogosultak lettek volna a hitelfizetési moratóriumra, de nem éltek vele (51 százalék). Az építőipari vállalatok 55 százaléka nem élt a moratórium lehetőségével, bár jogosult lett volna rá. Az építőipari cégek esetében a legalacsonyabb a négy ágazat közül azoknak az aránya, akik igénybe veszik vagy igénybe vették a hitelfizetési moratóriumot (5 százalék és 3 százalék).

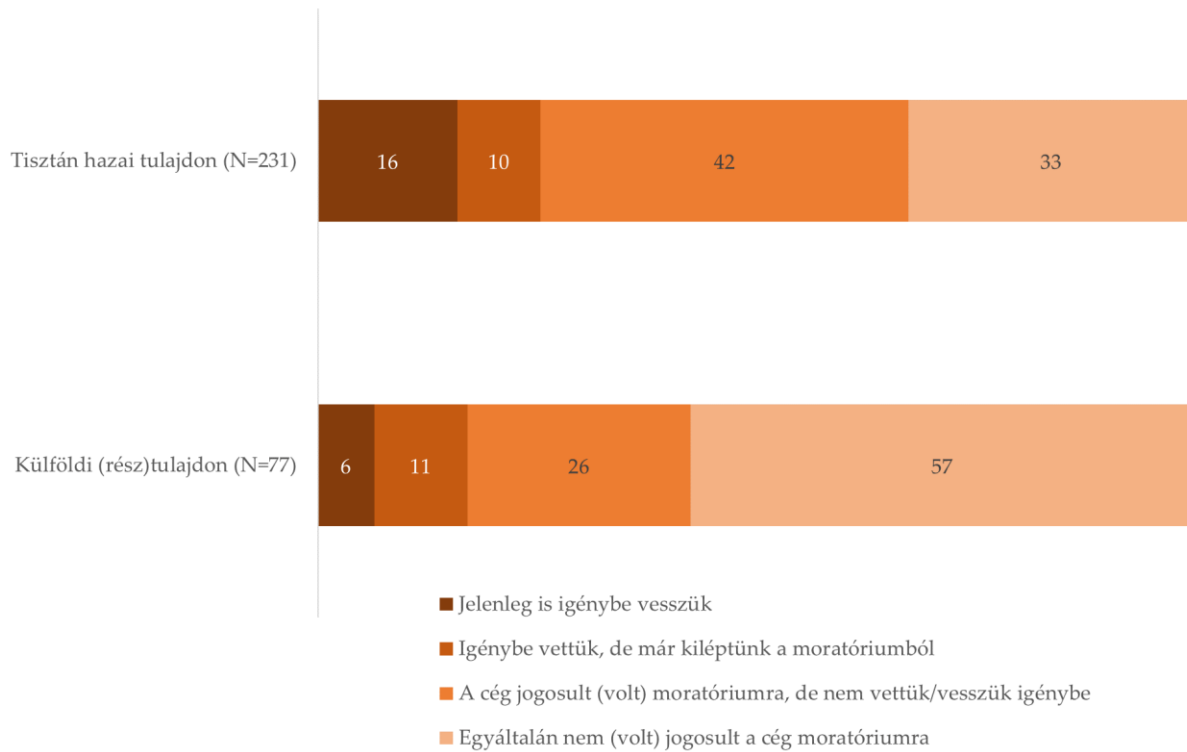
3.3. ábra: Hitelfizetési moratórium lehetőségére való jogosultság és igénybevétel, ágazatok szerint, százalék

Forrás: GVI 2021

A tisztán hazai tulajdonú vállalatok 16 százaléka jelenleg is igénybe veszi a hitelfizetési moratóriumot, 10 százaléuk igénybe vette, de már kilépett belőle. A részben vagy egészben külföldi tulajdonú vállalatok közül kevesebben éltek a moratórium lehetőségével és 57 százaléuk egyáltalán nem is volt jogosult a moratóriumra.

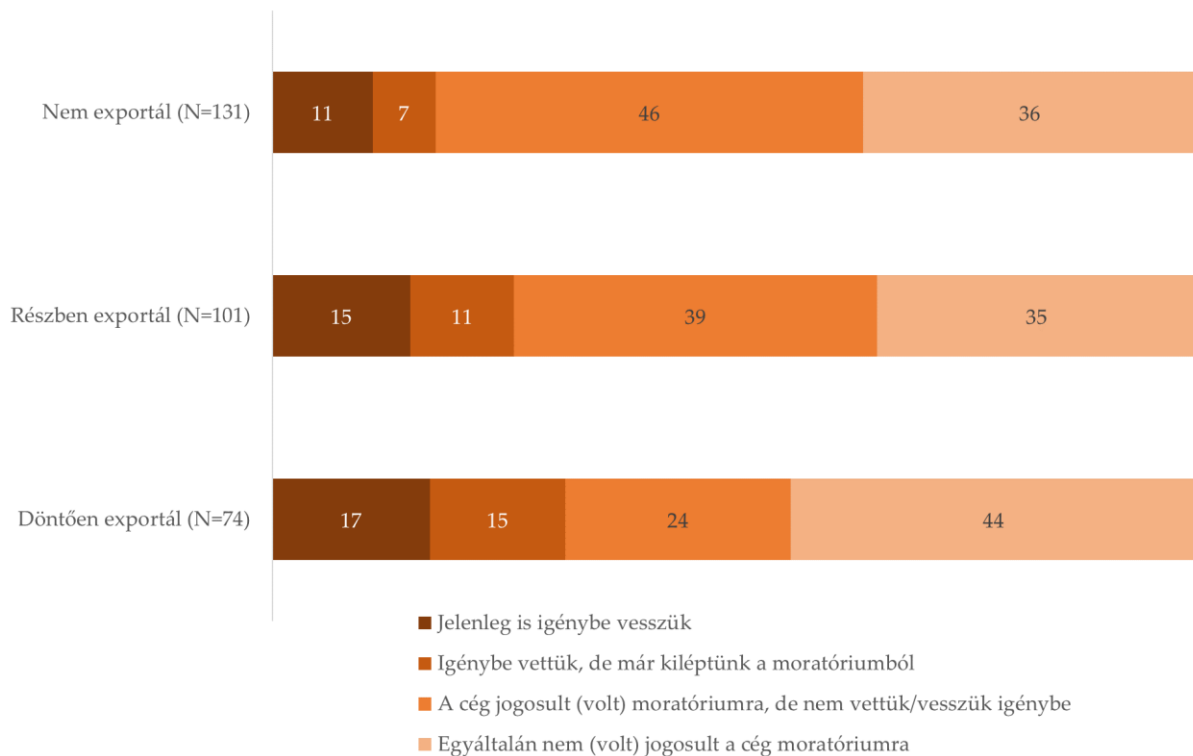
3.4. ábra: Hitelfizetési moratórium lehetőségére való jogosultság és igénybevétel, tulajdonszerkezet szerint, százalék

Forrás: GVI 2021

A döntően exportáló cégek 44 százalékuk nem volt jogosult a hitelfizetési moratórium igénybevételére, 17 százalékuk jelenleg is igénybe veszi, 15 százalékuk korábban igénybe vette, de már kilépett a moratóriumból. A nem exportáló vállalatok 36 százalékuk, míg a részben exportáló vállalatok 35 százalékuk egyáltalán nem volt jogosult a moratórium igénybevételére. A nem exportáló cégek 46 százalékuk ugyan jogosult lett volna, de mégsem vette igénybe a hitelfizetési moratóriumot. A részben exportáló cégek közül 39 százalék nem élt a lehetőséggel, bár jogosult lett volna a moratóriumra.

3.5. ábra: Hitelfizetési moratórium lehetőségére való jogosultság és igénybevétel, exporttevékenység szerint, százalék

Forrás: GVI 2021

4. A vállalkozások véleménye a hitelhez jutás feltételeiről

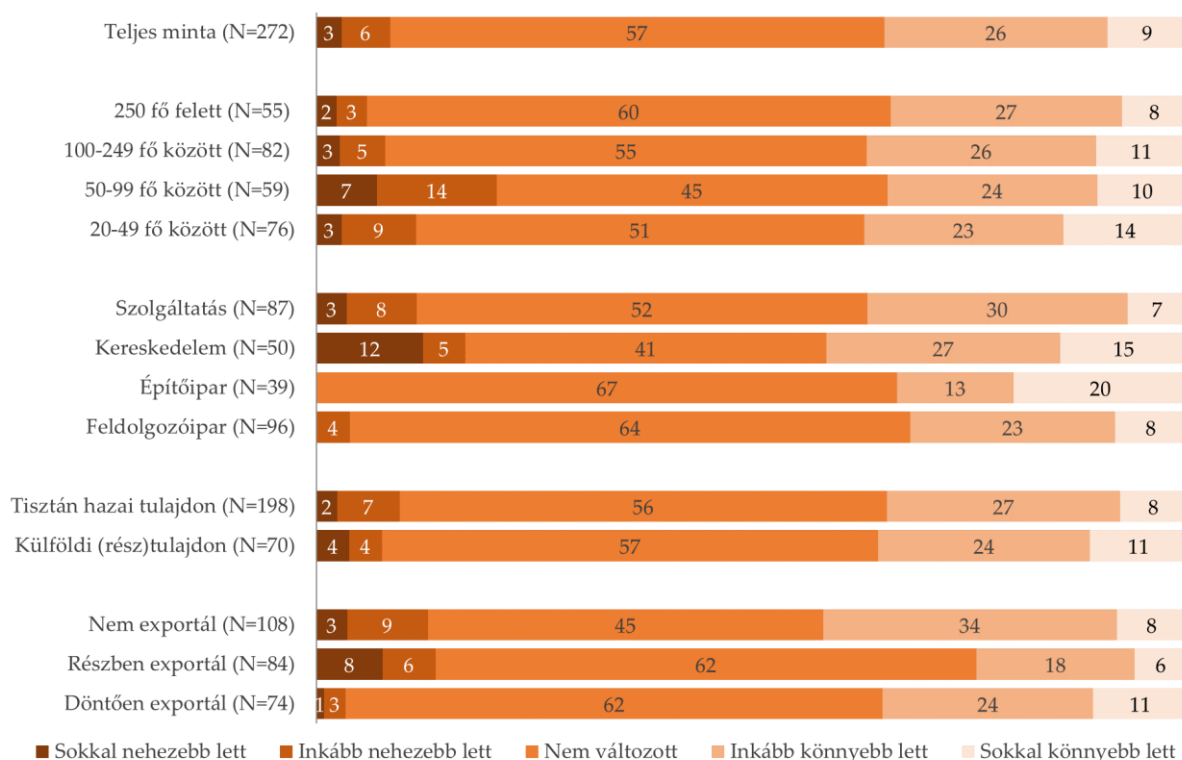
A hitelhez jutás feltételeinek értékelése alapján 2021-ben az előző évhez képest a vállalkozások többsége szerint (57 százalék) nem változtak a hitelhez jutás feltételei. 26 százalék gondolja úgy, hogy valamennyivel könnyebben, 9 százalék szerint pedig sokkal könnyebben lehetett 2021-ben hitelhez jutni, mint 2020-ban. 6 százalék azok aránya, akik szerint valamennyivel nehezebb, és 3 százalék szerint sokkal nehezebb 2021-ben hitelhez jutni, mint 2020-ban. A különböző létszámkategoriába tartozó vállalatok között nincs jelentős eltérés abból a szempontból, hogy milyenek ítélik meg a hitelhez jutás feltételeit az előző évhez viszonyítva, noha a 50–99 fő közötti cégeknek valamivel negatívabb az értékelése. 7 százalékuk gondolja úgy, hogy 2020-hoz képest idén sokkal nehezebb lett hitelhez jutni, és a többi létszámkategoriához képest nagyobb arányban vélekednek úgy, hogy inkább nehezebbek lettek a hitelhez jutás feltételei (14 százalék).

Ágazatok szerint az kereskedelem és a szolgáltatás területén tevékenykedő vállalatok vélekednek a kérdésről a legborúlátóbban. A kereskedelemben működő cégek 12 százaléka szerint az előző évhez viszonyítva sokkal nehezebb és 5 százalékuk szerint inkább nehezebb lett hitelhez jutni. A szolgáltató szektorba tartozó vállalatok között 3 százalék szerint sokkal nehezebb, 8 százalékuk szerint inkább nehezebb lett a hitelhez jutás. Ezzel szemben a

válaszadó építőipari vállalatok közül egy vállalatvezető sem ítélte meg sokkal vagy inkább nehezebbnek az előző évhez képest a hitelhez jutás feltételeit. Ők túlnyomó többségben úgy gondolják, hogy az idei évben a hitelhez jutás feltételi 2020-hoz viszonyítva nem változtak (67 százalék). Hasonlóan vélekednek a feldolgozóipari cégek vezetői, 64 százalékuk szerint nem változtak a hitelhez jutás feltételei.

Tulajdonszerkezet szerint nem figyelhetőek jelentős eltérések a cégek között. A nem exportáló és a részben exportáló vállalatok magasabb arányban értékelték nehezebbnek a hitelhez jutást, mint a döntően exportáló vállalatok. A nem exportáló cégek 3 százaléká szerint sokkal nehezebb lett, 9 százalékuk szerint inkább nehezebb lett a hitelhez jutás. A részben exportáló vállalatok 8 százaléká gondolja úgy, hogy sokkal nehezebb lett és 6 százalékuk úgy, hogy inkább nehezebb lett idén az előző évhez képest hitelhez jutni. A döntően exportra termelő vállalatoknak viszont csupán 1 százaléká nyilatkozott úgy, hogy sokkal nehezebb lett és 3 százaléká úgy, hogy inkább nehezebb lett hitelhez jutni idén.

4.1. ábra: A vállalkozások véleménye a hitelhez jutás feltételeiről 2021 júliusában az előző évhez viszonyítva, százalék

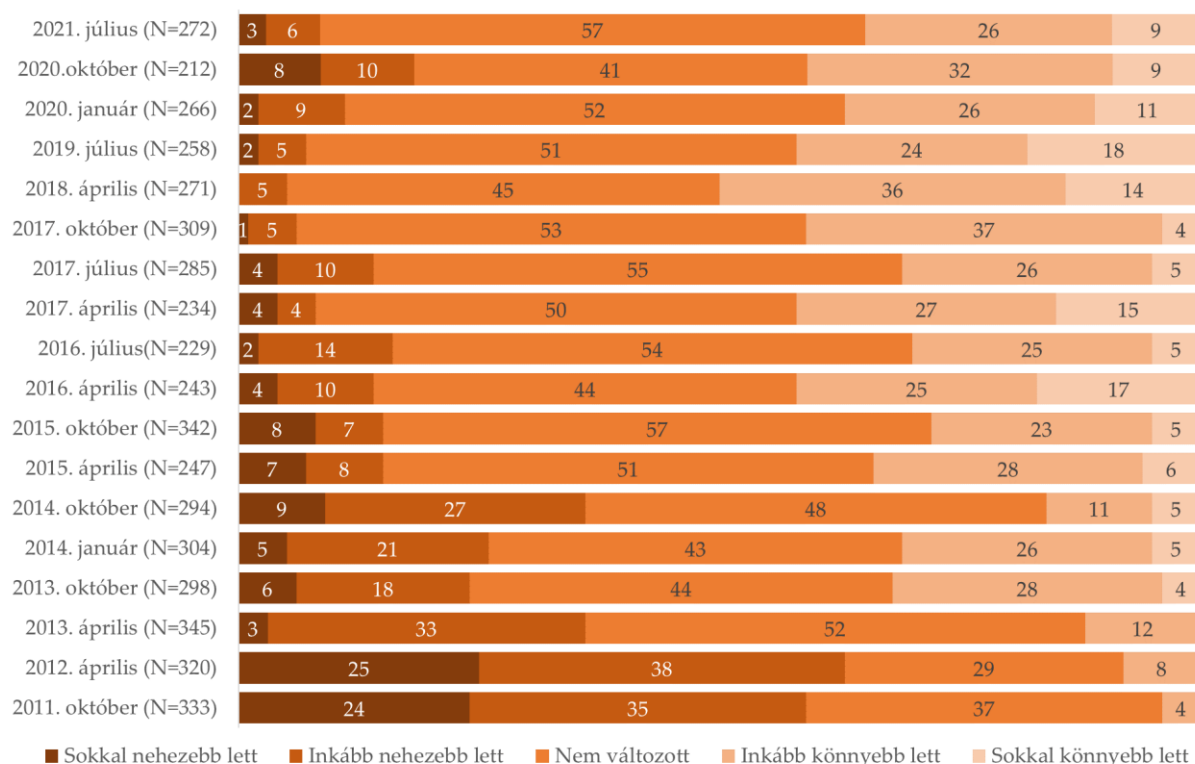

Forrás: GVI 2021

Idősorosán vizsgálva a hitelhez jutás feltételeinek változását az látható, hogy 2021. júliusában 2020. októberéhez viszonyítva csökkent azok aránya, akik szerint nehezebb lett az előző évhez képest a hitelhez jutás feltételeinek megfelelni. Nőtt azonban azoknak az aránya, akik szerint nem változott a hitelhez jutás feltételeinek teljesíthetősége az előző évhez viszonyítva (2020.

októberében 41 százalék, 2021. júliusában 57 százalék). A 7.2-es ábrán látható, hogy a 2013-as Magyar Nemzeti Banki Növekedési Hitelprogramjának bevezetése után, 2018-ban gondolták a legkönnyebbnek a vállalatok a hitelhez jutás feltételeit. 2020-ban valószínűsíthetően a koronavírus-járvány hatására magasabb lett a vállalkozások aránya, akik inkább nehezebbnek vagy sokkal nehezebbnek ítélték meg a hitelhez jutás feltételeit az előző évhez viszonyítva. Idén, 2021-ben csökkent a negatívan vélekedők aránya.

4.2. ábra: A vállalkozások véleménye a hitelhez jutás feltételeiről idősorosán az előző évhez viszonyítva, százalék

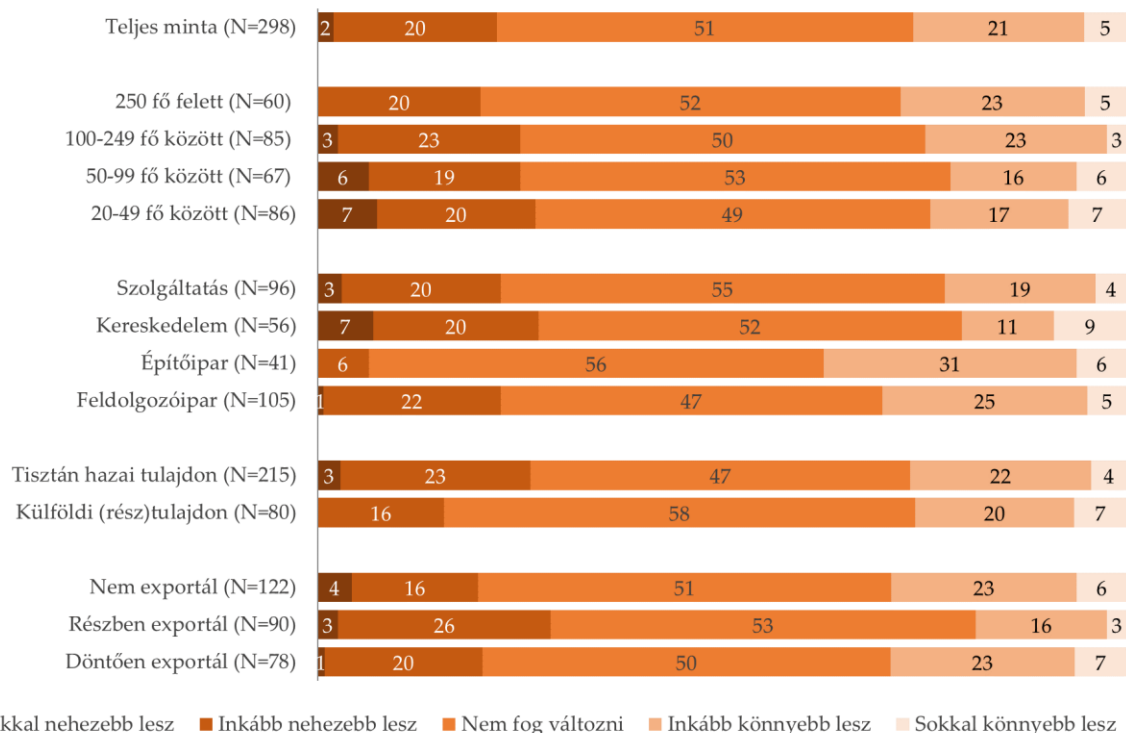
Forrás: GVI 2021

Arra a kérdésre, hogy a vállalatvezetők mire számítanak 2022-re vonatkozóan, milyenek lesznek a hitelhez jutás feltételei, 51 százalék válaszolta azt, hogy nem fognak változni. A vállalkozók 2 százaléka szerint sokkal nehezebb lesz, 20 százalék szerint inkább nehezebb lesz hitelhez jutni. 21 százalék azok aránya, akik arra számítanak, hogy hitelhez jutás inkább könnyebb lesz jövőre, és 5 százalék szerint sokkal könnyebb lesz.

A 250 fő feletti cégek között egyik vállalatvezető sem gondolja úgy, hogy jövőre sokkal nehezebbek lesznek a hitelhez jutás feltételei, 20 százalékuk szerint valamivel nehezebb lesz hitelhez jutni 2022-ben. Ágazatok szerint az kereskedelmi és a szolgáltatást végző vállalatok gondolják a legmagasabb arányban nehéznek a hitelhez jutást jövőre. A kereskedelemmel foglalkozó vállalatvezetők 7 százaléka szerint sokkal nehezebb lesz, 20 százalékuk szerint inkább nehezebb lesz hitelhez jutni jövőre, mint idén. A szolgáltató szektorba tartozó

vállalatok 3 százaléka szerint sokkal nehezebb, 20 százalékok szerint inkább nehezebb lesz majd 2022-ben hitelhez jutni, mint 2021-ben. A feldolgozóipari vállalatok vezetőinek 20 százaléka is úgy gondolja, hogy valamivel nehezebb lesz jövőre a hitelfelvétel. A részben vagy egészben külföldi tulajdonú vállalatok bizakodóbbak, mint a tisztán hazai tulajdonú vállalatok. Nem gondolják, hogy sokkal nehezebb lesz hitelhez jutni jövőre. 16 százalékok szerint inkább nehezebb lesz és magas azok aránya, akik úgy gondolják, hogy nem fognak a hitelhez jutás feltételei változni (58 százalék). A döntően exportáló vállalatok kis mértékben optimistábbak azzal kapcsolatban, hogy hogyan fognak változni a következő évben a hitelhez jutás feltételei, mint az egyáltalán nem exportáló vállalatok. A legborúsabbnak a következő év hitelhez jutási feltételeit a részben exportáló cégek látják (3 százalékok szerint sokkal nehezebb lesz, 26 százalékok szerint inkább nehezebb lesz hitelhez jutni).

4.3. ábra: A vállalkozások várakozásai a hitelhez jutás feltételeire vonatkozóan 2022-ben, százalék

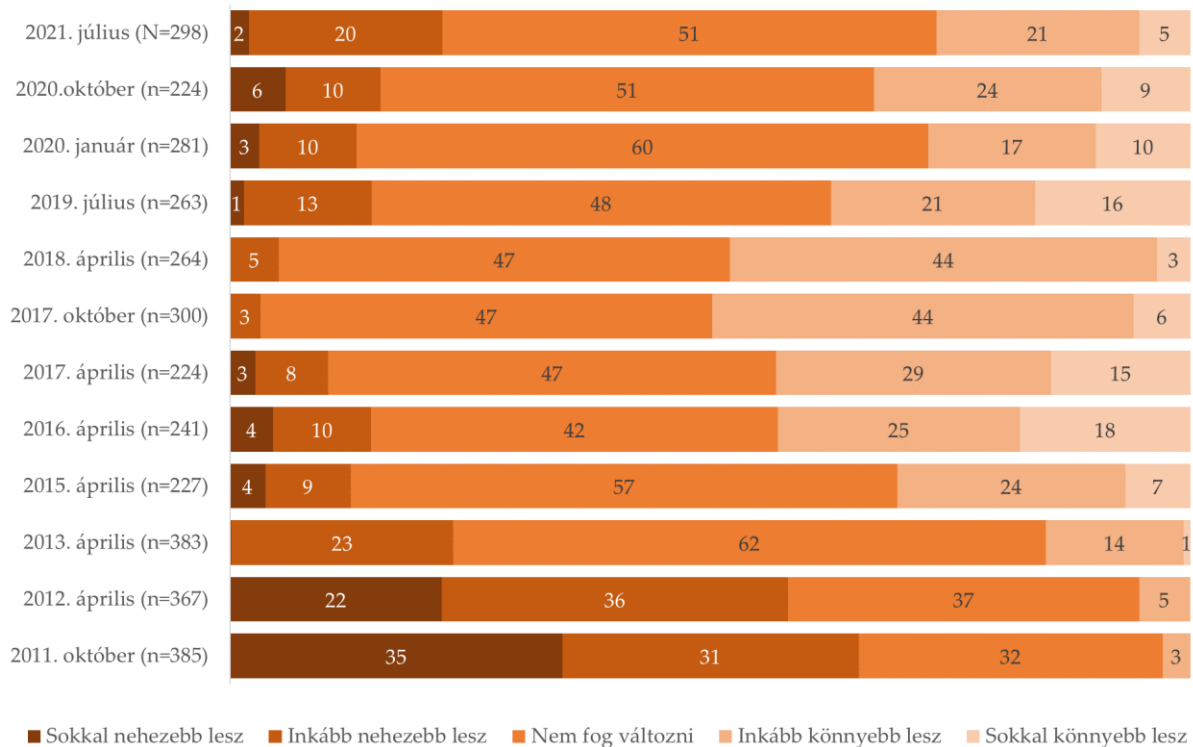

Forrás: GVI 2021

A különböző időszakok összehasonlításából az látható, hogy a következő év hitelhez jutási feltételeivel kapcsolatban a vállalkozók közül többen gondolják úgy 2021 júliusában, hogy a következő évben inkább nehezebbek lesznek a hitelhez jutás feltételei, mint 2020-ban. Az előző évekhez képest magas – 20 százalék– az olyan vállalkozások aránya, amelyek szerint inkább nehéz lesz a következő évben hitelhez jutni. Ez a vélekedés eredhet abból, hogy a vállalkozások a Növekedési Hitelprogram kivezetésére készülnek, illetve abból, hogy a vállalatok nem bíznak abban, hogy a koronavírus-járvány hatására bevezetett kedvezményes hitelekhez a járvány vége után is lesz lehetőségük hozzájutni. Azoknak a vállalatvezetőknek

az aránya nem változott, akik úgy gondolják, hogy jövőre is ugyanolyan lesz megfelelni a hitelhez jutás feltételeinek, mint idén (51 százalék). Ezzel párhuzamosan kevesebben válaszolták a mostani időszakban, 2021 júliusában azt, hogy könnyebb lesz jövőre hitelhez jutni, mint 2020 októberében.

4.4. ábra A vállalkozások várakozásai a hitelhez jutás feltételeire vonatkozóan a következő évben idősorosan, százalék

Forrás: GVI 2021